

Ceea ce acum pare îndiscutabil a fost îndelung discutat și aprig contestat: Clody Bertola a garantat prin talentul ei special, unic și inadaptabil, succesul marilor înnoiri din teatrul românesc. În patimile momentului (1961), distribuția ei în Rosalinda din **Cum vă place**, în regia lui Liviu Ciulei, a fost considerată o eroare tactică și artistică. Cei care au detestat spectacolul i-au contestat actriței calitatea de ingenuă shakespeariană. Dar și cei care, în scris, au apreciat efortul novator al regiei (într-un spectacol considerat, mai apoi, o piatră de hotar în evoluția artei scenice românești) au avut rețineri cu privire la jocul Rosalindei. Și, într-o dezbateră de pomină, Lucian Pintilie spunea, în apărarea lui Ciulei și a lui Clody, că "Rosalinda este principalul purtător al sarcinilor lirice și filosofice... Clody Bertola realizează unul dintre cele mai frumoase lucruri pe care le-a obținut în cariera ei, prin această foarte mare noblețe pe care o dă lirismului, prin înalta vibrație poetică, depășind tentațiile sentimentului". Este în această pledoarie, puternic încorsetată de tiparul dicționarului impus de necesitatea apărării artei într-un tribunal ideologic, premisa sentimentului care a modelat **Livada cu vișini** (regia: Lucian Pintilie – 1967). Iarși s-a scris că talentul actriței a fost "stânjenit de întâlnirea cu acest spectacol". De data asta, Liviu Ciulei observă că "ea realizează în Ranevskaia una dintre cele mai desăvârșite creații ale ei, fiind și de data aceasta generator de stil pentru întreg spectacolul". O solidaritate umană și artistică, iubirea ca o componentă a vieții și a artei, paralizând simțul comun: o aristocrație a talentului, cu propriile ei reguli de funcționare. Clody Bertola a știut să facă firești lucruri care spiritelor limitate li se par nepotrivite, prin talentul ei a transformat interpretarea într-un act de creație, de intelectualitate trăită și exprimată. Oamenii scenei și publicul au simțit sincron acest dar. Și dacă unii, fie ei și critici de specialitate, au întârziat la întâlnire, nu-i nimic. Glasul lui Clody îi așteaptă.

M.B.

Clody Bertola – o aristocrată